

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۱۷۹۳۱

چاپ اول

۱۳۹۳

INSO

17931

1st.Edition

2014

صنایع دستی - حصیر بلوچستان -
ویژگی ها

**Handicrafts - Balouchestan maat -
specification**

ICS: 97.195

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد. نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است. تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود. پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
" صنایع دستی - حصیر بلوچستان - ویژگی ها "

رئیس :

اکاتی، مهدی
(فوق لیسانس پژوهش هنر)

سمت و/ یا نمایندگی
معاونت صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی
و گردشگری استان سیستان و بلوچستان

دبیر :

جامی، محمدتقی
(لیسانس شیمی)

رئیس اداره اجرای استاندارد اداره کل استاندارد استان
سیستان و بلوچستان

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ایمانیان، حسین
(فوق لیسانس پژوهش هنر)

کارشناس معاونت صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع
دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان

دهواری، امان اله

استاد کار خبره حصیربافی بلوچستان

رئیس قصرقندی، محمد

استاد کارخبره حصیربافی بلوچستان

رجالی، فرحناز
(فوق لیسانس شیمی فیزیک)

اداره کل استاندارد استان اصفهان

زرین قلم، بابک
(لیسانس طراحی فرش)

کارشناس فرش

سنجرانی، ملک
(فوق لیسانس کشاورزی)

مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
سیستان و بلوچستان

کمیسیون فنی تدوین استاندارد - ادامه

مدرس دانشگاه	شاهسوار، مرتضی (فوق لیسانس طراحی صنعتی)
سرپرست اداره هماهنگی امور تدوین اداره کل استاندارد استان سیستان و بلوچستان	شهرکی، احمدعلی (لیسانس میکروبیولوژی)
کارشناس توسعه و ترویج معاونت صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان	شهرکی، غزاله (لیسانس مدیریت امور فرهنگی)
مدیر کل استاندارد استان سیستان و بلوچستان	عاقلی، اسماعیل (فوق لیسانس مدیریت فناوری اطلاعات)
کارشناس مسئول امور صادرات معاونت صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان	عیسی زهی، محمدبهروز (فوق لیسانس پژوهش هنر)
عضو هیات علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده هنر و معماری	فروغی نیا، مریم (فوق لیسانس صنایع دستی)
معاون ارزیابی انطباق اداره کل استاندارد استان سیستان و بلوچستان	فیروزی، مسعود (فوق لیسانس مهندسی صنایع)
کارشناس مسئول حمایت از تولید معاونت صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان	قاسمی پور، طیبه (لیسانس صنایع دستی)
رئیس اداره فن آوری اطلاعات اداره کل استاندارد استان سیستان و بلوچستان	نظام، سید مهدی (لیسانس برق و الکترونیک)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد
ج-د	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
و	پیش گفتار
ز	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ اصطلاحات و تعاریف
۱	۳ ابزار و لوازم مورد نیاز
۲	۴ مواد اولیه
۳	۵ ویژگی ها
۴	۶ نحوه بافت
۵	۷ انواع محصولات
۱۰	۸ عیوب ظاهری
۱۰	۹ بسته بندی
۱۱	۱۰ نشانه گذاری

پیش گفتار

استاندارد " صنایع دستی - حصیر بلوچستان - ویژگی ها " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در صد و نود و پنجمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۹۳/۲/۲۲ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ ، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود ، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱- تحقیقات و تجربیات کارشناسان و هنرمندان داخلی
- ۲- مهربانی، احمد و همکاران، صنایع دستی گیاهی سیستان و بلوچستان، انتشارات تفتان
- ۳- کرباسچی، مسعود و همکاران. بررسی امکانات توسعه صنایع دستی در استان سیستان و بلوچستان، جهاد سازندگی استان سیستان و بلوچستان، مدیریت صنایع روستایی، تحقیق گروهی، تابستان ۱۳۷۳
- ۴- امامی فر، سمیه، پرونده ثبت میراث ناملموس حصیربافی سیستان و بلوچستان، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۹۰
- ۵- درام، اسحق، بررسی دست بافته های حصیری و جایگاه آن در معیشت صنعتگران استان سیستان و بلوچستان، دانشگاه سیستان و بلوچستان (پایان نامه دوره کارشناسی) خرداد۱۳۷۹

مقدمه

حصیربافی بی گمان از قدیمی ترین صنایع دستی ایران است. امروزه در مناطق مختلف کشور به ویژه مناطق شمال و جنوب، هر کجا که دسترسی به برگ درخت خرما، ساقه گندم، نی و ترکه و مانند آن امکان پذیر باشد می توان نشانه‌هایی از حصیربافی و سبببافی را یافت. حصیر منطقه بلوچستان استان سیستان و بلوچستان از برگ درخت نخل وحشی (داز)^۱ تولید می شود که در زبان محلی به آن تگرد^۲ می گویند و در منطقه سیستان از نی نیزار و ترکه درخت گز حصیر تولید می گردد. هنر حصیربافی در بلوچستان با زندگی مردم در آمیخته و جایگاهی اساسی و نقشی ویژه در زندگی روزمره مردم را به عهده دارد و شامل محصولات متنوع و کاربردی زیادی است. حصیربافی بیشتر از آنکه نیاز به ابزار کار فراوان داشته باشد نیازمند ذوق و سلیقه هنرمند است تا با ذوق و سلیقه خود محصولی جهت رفع نیازهایش تولید نموده و زیبایی بخش پیرامونش باشد.

شکل ۱- نمونه حصیر بلوچستان

^۱ - Daz

^۲ - Tagerd

صنایع دستی - حصیر بلوچستان - ویژگی ها

۱ هدف

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین ویژگی ها، نحوه بافت، نشانه گذاری و بسته بندی حصیر بلوچستان است.

۲ دامنه کاربرد

این استاندارد درباره انواع محصولات حصیربافی بلوچستان کاربرد دارد.

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

حصیر بلوچستان

مجموعه محصولات ساخته شده از برگ درخت خرما و وحشی و بعضا از برگ درخت خرما که کلیه عملیات تولید آن به وسیله دست و به واسطه ذوق و سلیقه هنرمند تولید می گردد. این هنر صنعت سنتی، اصیل و ریشه دار، از صنایع دستی استان سیستان و بلوچستان می باشد، از آن جهت تولید وسایل زندگی استفاده می گردد همانند سایر محصولات صنایع دستی جنبه کاربردی و تزئینی دارد.

۴ ابزار و لوازم

۱-۴ داس

از آن برای قطع ساقه گیاه، از درخت خرما و وحشی استفاده می شود.

۲-۴ سوزن بزرگ (جوالدوز)

وسیله ای برای دوختن دو نوار حصیربافی شده به هم و متصل کردن نوارها مورد استفاده قرار می گیرد.

۳-۴ سوزن

وسیله ای که برای نصف کردن قطر برگ درخت خرما و وحشی و دوخت نخ های اطراف محصول تولیدی جهت تزئین آن از سوزن های معمولی استفاده می گردد.

۴-۴ چاقو

وسيله اى كه براى پرداخت و انعطاف پذير كردن سطح برگ درخت خرماى وحشى مورد استفاده قرار مى گيرد.

۴-۵ چکش

وسيله اى است براى هم سطح شدن دو ردیف نوار حصيربافى در کنار هم (کت کردن) از چکش استفاده مى گردد که در اصطلاح محلى به آن کت^۱ مى گویند.

۵ مواد اوليه

۱-۵ ویژگی های مواد اوليه

۱-۱-۵ برگ درخت خرماى وحشى (داز)

خرماى وحشى درختچه اى است كه اغلب در مسیر رودخانه هاى بلوچستان دیده مى شود و از برگ هاى آن براى توليد محصولات حصيربافى بلوچستان مورد استفاده قرار مى گيرد كه به آن در گويش محلى داز گفته مى شود. خرماى وحشى درختچه اى با برگهاى شانه اى، پنجه اى و يا بادبزنى است كه در طول رگ برگهاى ثانويه داراى بریدگی مى باشد. ساقه در برخى گونه ها استوانه اى و خيلى بلند است. درخت خرماى وحشى اغلب در مسیر رودخانه هاى بلوچستان دیده مى شود و غالباً درختچه اى و کوتاه قد است. گياه خرماى وحشى را به دو صورت برگ پهن و برگ نازک مى توان دید كه نوع برگ نازک آن براى توليدات حصيربافى بلوچستان بيشتر کاربرد دارد. استقامت اين برگ ها بسيار زياد است و سالها دوام مى آورد. برگ خرماى وحشى انعطاف پذيرى زيادى دارد و مى توان در ساخت وسايل ظريف از آن استفاده نمود.

۲-۱-۵ الياف طبيعى

براى تزئين محصولات توليدى حصيربافى در بلوچستان از موى بز و الياف طبيعى مورد استفاده قرار مى گيرد.

۳-۱-۵ طناب

از برگ کوبیده داز جهت تزئين محصول توليدى استفاده مى گردد.

۴-۱-۵ مواد تزئينى

۱-۴-۱-۵ انواع صدف

از انواع صدف براى تزئين محصولات حصيربافى استفاده مى گردد.

^۱ - Kot

۵-۱-۴-۲ خرمهره

جهت تزئین محصولات حصیربافی مورد استفاده قرار می گیرد.

۵-۱-۴-۳ منگوله

از آن برای تزئین محصولات حصیربافی استفاده می گردد.

۶ ویژگی ها

۶-۱ محصولات تولید شده حصیربافی بلوچستان باید منظم، صاف، متقارن و یکنواخت باشد.
۶-۲ برگ های مورد استفاده در یک محصول حصیربافی بلوچستان باید دارای ضخامت یکسان و هم اندازه باشد.
۶-۳ در هنگام بافت محصولات حصیربافی بلوچستان کشش دست بافنده باید یکسان باشد تا محصول تولیدی دارای ظرافت یکسان و عاری از جاری از جمع شدن یا شل شدن در محصول گردد. پهنای برگ های مورد استفاده در حصیربافی باید بنا به نوع محصول و نوع بافت انتخاب گردد. ضخامت الیاف طبیعی مورد استفاده جهت تزئین محصولات باید متناسب با ابعاد محصول تولیدی مورد استفاده قرار گیرد.

۷ نحوه بافت

۷-۱ آماده سازی مواد اولیه

برگ درخت خرما و وحشی زمانی که از درخت جدا می گردد کاملا تازه و انعطاف پذیر است. ابتدا برگ های نخل وحشی را که در لهجه محلی به آن پیش^۱ گفته می شود جمع آوری می نمایند در حدود دو روز آن را می گذارند تا مقدار آبی که درون برگ های آن است گرفته شود و حالت ارتجاعی پیدا کند در ضمن این دو روز برگ ها را از هم بریده و به قطعات یا برش های مختلف بنا به اندازه محصول تبدیل می کنند. پس از انقضای مدت دو روز برگ ها را در آب دو ساعت می خیسانند پس از این مرحله اقدام به بافت محصول می کنند.

۷-۲ شیوه بافت

کلیه محصولات حصیربافی در بلوچستان به جز کتور^۲ با نوارهای بافته شده از برگ های درخت خرما و وحشی تولید می گردد، هر نوع محصولی که حصیرباف بخواهد تولید نماید به وسیله این نوارها تولید می شود، این نوارها برحسب نوع بافت و محصول پهنای آن بین شش تا دوازده سانتیمتر می باشد که هرچه این نوارها باریک تر باشد کیفیت محصول تولیدی بهتر خواهد بود. برای تولید این نوارها پس از آماده سازی برگ های درخت خرما و وحشی آنها را به اندازه های مناسب کار، برش داده و این کار توسط سوزن انجام می گیرد به این صورت که سوزن را در میان برگ های نخل وحشی فرو برده و تا انتها سوزن را در امتداد قطر آن کشیده تا به اندازه های

^۱ - Pish
Katoor

^۲ - کتور نوعی سبد حصیری است.

مورد نیاز تهیه گردد سپس با رشته های تهیه شده شروع به بافت می نمایند، سپس نوارهای بافته شده را به صورت مدور پیچیده تا محصول شکل گیرد، ابتدای نوار بافته شده زائده ای دارد با زاویه ۹۰ درجه که عمل مدور شدن کار را آسان می نماید و آن قسمت کف کار را شکل می دهد، کناره های نوارها را که کناره هم قرار می گیرند به وسیله رشته های بسیار نازکی از برگ نخل وحشی به هم متصل نموده و محصول تولید می گردد. این نوارها بنا به نوع محصول متغییر است یک نوار حصیربافی طول آن از ۲ متر تا ۲۰ متر می رسد. و یک محصول بوسیله یک نوار تولید می گردد.

۳-۷ انواع بافت

کلیه محصولات حصیربافی بلوچستان مشتمل بر بافتهای زیر است

- دوکرت^۱: بافتی است نه درشت نه ریز به صورت نوار تولید می شود جهت سبدهای کوچک.
- سه کرت: به صورت نوار بافته می شود جهت سبدهای متوسط.
- هشت کرت: به صورت نوار بافته می شود جهت سبدهای بزرگ.
- چتکان^۲: به صورت یکی زیر و یکی رو و دارای بافت بسیار ریز است و مرغوب ترین نوع بافت محسوب می شود.

۸ انواع محصولات و کاربرد آن

در حال حاضر محصولات متنوع حصیربافی در بلوچستان تولید می گردد که برخی از آنها عبارتند است از:

۱-۸ پروند^۳

نوعی کمر بند است که از کنار هم قرار دادن چند طناب بافته شده از برگ درخت نخل وحشی درست می شود و کاربرد آن در بالا رفتن از درخت خرما می باشد.

شکل ۲- پروند

Kort

² - Chatkan

³ - Parond

^۱ - کورت به تعداد رشته های باریک برگ داز که در عمل بافت شرکت دارند اطلاق می شود.

۲-۸ تگرد^۱

نوعی زیر انداز بافته شده از برگ داز می باشد.

شکل ۳- تگرد

۳-۸ چیلک^۲

طنابی که از برگ های ظریف داز تهیه می گردد به این صورت که برگها را کنار هم قرار و می تابانند و انتهای آن را گره می زنند.

شکل ۴- چیلک

۴-۸ روپگ^۳

¹ - Tagerd
² - Chilak
³ - Ropag

جاروی محلی بلوچستان که از برگ داز تهیه می گردد.

شکل ۵- روپگ

۵-۸ سپت^۱

نوعی سبد است، زمانی که خرما هنوز به درخت است به دورخوشه آن بافته می شود تا خرما بر روی زمین نریزد.

شکل ۶- سپت

۶-۸ سواس^۲

نوعی کفش محلی است که تنها در منطقه بلوچستان ساخته می شود، کف این کفش ضخیم و روی آن کاملاً باز است با دو بند به دور پا بسته می شود.

¹ - Sapat

² - Savas

شکل ۷- سواس

۷-۸ کچو^۱

همان خورجین است که از آن جهت حمل بار بر روی حیوانات استفاده می گردد.

شکل ۸- کچو

۸-۸ کتور^۲

صندوقچه ای است گیاهی که از آن برای نگهداری وسایل خیاطی و دوخت و دوز استفاده می کنند.

¹ - Kachoo
² -Katoor

شکل ۹- کتور

۹-۸ مصلی^۱

سجاده ای از برگ های داز که دارای بافت های متنوعی است و از نظر تزئینات ساده است.

شکل ۱۰- مصلی

۹ عیوب و نواقص

محصولات حصیر بلوچستان باید عاری از عیوب به شرح زیر باشد

۱-۹ عدم یکنواختی در سطح محصولات حصیربافی بلوچستان

۲-۹ عدم تقارن در محصول تولیدی.

۳-۹ جمع شدن یا شل شدن بخشی از کار بر اثر کشش یا عدم کشش مناسب در حین بافت.

۴-۹ رها کردن انتهای برگ های مورد استفاده جهت بافت در سطح یا کناره محصولات حصیربافی.

^۱ - Mosala

- ۵-۹ وجود شکست یا شکاف بر سطح محصول تولیدی.
- ۶-۹ وجود هر نوع فساد و کپک زدگی بر روی محصول.

۱۰ بسته بندی

- بسته بندی حصیر بلوچستان الزامی نیست و در صورتی کاربرد دارد که برای حمل و نقل یا انبار کردن یا صادرات باشد. در بسته بندی حصیر بلوچستان جنس و اندازه حائز اهمیت است و موارد زیر باید رعایت گردد
- برای حمل و نقل محصول توصیه می شود محصول رول شده و با نوار تسمه مهار شود به نحوی که در حمل و نقل آسیب نبیند.
 - برای سایر محصولات به گونه ای بسته بندی انجام شود تا جهت حمل و نقل و انبار شدن دچار صدمه و آسیب نشود.
 - بسته بندی باید متناسب با ابعاد محصول باشد.
 - بسته بندی معرف کالا و صنایع دستی استان سیستان و بلوچستان باشد.

۱۱ نشانه گذاری

بر روی محصول و بسته بندی حصیر بلوچستان آگاهی های زیر باید با فونت مناسب، قابل رویت و خواندن با چشم غیرمسلح با جوهر پاک نشدنی و قابل رویت نشانه گذاری شده باشد. هر حصیرباف می تواند نام، امضاء یا مهر و علامت مشخص کننده ای برای ارائه کار خود در جای معین بر روی محصول حصیر یا بسته بندی آن بطوری که به محصول و ظاهر آن خدشه ای وارد نکند ممهور نماید. برای مصرف داخلی به زبان فارسی و برای صادرات، علاوه بر زبان فارسی به زبان انگلیسی و یا زبان کشور خریدار نیز نوشته یا چاپ شود:

۱-۱۱ نام و نوع فراورده (نام اختصاصی و اصلی)

۲-۱۱ نام و نشانی تولید کننده و علامت تجاری

۳-۱۱ نام منطقه

۴-۱۱ کد کالا

۵-۱۱ عبارت "ساخت ایران"

۶-۱۱ ابعاد / ویژگی خاص

۷-۱۱ تاریخ تولید به سال

۸-۱۱ شرایط نگهداری و مصرف

۹-۱۱ سایر اطلاعات برحسب مورد